

Skupaj z majhnimi koraki proti cilju

Raznolikost tem, interaktivna zasedanja in večkulturno občinstvo - tokrat pod geslom Alpe in ljudje © CIPRA International

Na Alpskem tednu, ki je prejšnji teden pod geslom Alpe in ljudje potekal v nemškem Grassauu, so bili v ospredju ljudje in njihov odnos do Alp. Največ pozornosti pa je bilo posvečeno problematiki migracij in sodelovanju mladih v postopkih odločanja.

Uspešni bomo le skupaj in z majhnimi koraki, se glasi osnovno spoznanje številnih razprav, ki so se zvrstile na 4. Alpskem tednu od 11. do 15. oktobra 2016 v Grassauu v Nemčiji. Harald Welzer iz fundacije Futurzwei je, kot je poudaril ob odprtju tega mednarodnega dogodka, prepričan, da se je treba osredotočiti na družbene odnose in procese: »Ne potrebujemo tehnične, potrebujemo socialno inteligenco.«

Po besedah Bernharda Tschofna z Univerze v Zürichu (Švica) je treba odpraviti razlike med Alpami in okolico, med mestom in podeželjem, starim in novim ter priseljenci in domačini. O tovrstnih različnih življenjskih okoljih sta spregovorili Sandrine Percheval iz francoske organizacije Adrets in Anne Lassman - Trappier iz organizacije Environn'Mont Blanc.

Uspešna in koristna izmenjava mnenj med generacijami

Od približno 400 udeležencev, ki so pripotovali iz vseh alpskih držav, je bilo tudi veliko mladih. »Na Alpskem tednu 2012 smo bili bolj ali manj za okras,« je povedala Luzia Felder iz Entlebucha/CH in članica Mladinskega sveta CIPRE. »Letos pa je bilo povsem drugače. Bili smo del celote, smeli smo postavljati vprašanja in tudi prisluhnili so nam.« Tudi za generalnega sekretarja Stalnega odbora Alpske konvencije Markusa Reitererja je bila izmenjava navdihujoča: »Če v njej sodeluje tudi mlada generacija, je lažje biti pogumen.«

CIPRA je v svojih prispevkih v ospredje postavila razpravo o vrednotah. Predstavila je četrto in s tem tudi zadnjo etapo projekta Youth Alpine Express in podnebne igre 100max in s tem omogočila vpogled v trajnostne načine življenja. Na delavnici Rukajoči jeleni, žuboreči potoki so se udeleženci posvetili pojmu divjine, ki povsod sproža različne občutke. »Govoriti moramo o vrednotah in ne o definicijah,« je poudaril eden od udeležencev in predstavnik znanstvenoraziskovalne sfere.

Ljudem se približuje tudi Alpska konvencija

V sklopu Alpskega tedna je potekala tudi 14. konferenca Alpske konvencije, na kateri so okoljski ministri in ministrice med drugim sprejeli Večletni program dela za obdobje 2017-2022. Prednostni temi sta bili ljudje in kultura.

Avstrija, ki je v Grassauu prevzela predsedovanje od Nemčije, se bo v naslednjih dveh letih na področju kulture osredotočila na vlogo ženske v gorskih regijah. Druge prednostne teme avstrijskega predsedstva bodo promet in mobilnost, hribovsko kmetijstvo in gorski gozd, varstvo narave, voda, podnebne spremembe, energija in naravne nesreče. Zadnji temi bo posvečeno tudi naslednje poročilo o stanju v Alpah.

Alpski teden so organizirali CIPRA, ISCAR, Društvo Alpsko mesto leta, Omrežje občin Povezanost v Alpah, CAA, Stalni sekretariat Alpske konvencije, Program za območje Alp Interreg in Ekomodel Achenal, finančno podpora pa sta zagotovili nemško Zvezno ministrstvo za okolje, varstvo narave, gradnjo in varnost reaktorjev ter Bavarsko državno ministrstvo za okolje in varstvo potrošnikov.

Viri in nadaljnje informacije:

www.cipra.org/sl/cipra/o-nas/strokovne-konference/alpskiteden-2016

www.alpweek.org/

Stališče: preverjanje s stranskimi učinki

Claire Simon, direktorica Društva

Kako zagotoviti učinkovitejše varstvo zavarovanih območij v Alpah in pokrajini? V ta namen je Odbor za preverjanje Alpske konvencije nedavno izdal ustrezna priporočila. Postopek je spremljala nekdanja direktorica CIPRE International Claire Simon in v zvezi s tem pripravila spodnji povzetek dogajanja.

Meje zavarovanega krajinskega območja Miesbacher Egartenlandschaft v deželnem okrožju Miesbach na Bavarskem v Nemčiji so bile od leta 1989 spremenjene kar enaindvajsetkrat. Ob predpostavki, da gre za kršitev prvega odstavka 11. člena Protokola Alpske konvencije o varstvu narave in urejanju pokrajine, je CIPRA International leta 2014 Odbor za preverjanje zaprosila, naj preveri trenutne razmere.

Kot navaja omenjeni člen, se pogodbenice zavezujejo, da bodo ohranjale, urejale in po potrebi razširjale obstoječa zavarovana območja v skladu z njihovo namembnostjo (...) in da bodo sprejemale vse ukrepe, potrebne za preprečevanje

nastajanja škode ali uničevanja teh zavarovanih območij.

Ministri in ministrice, pristojni za Alpsko konvencijo, so na konferenci 13. oktobra 2016 v nemškem Grassauu sprejeli poročilo in priporočila, ki jih je Odbor za preverjanje predložil končanem postopku. Poročilo navaja, da na podlagi razpoložljivih informacij ni bilo mogoče pritrditi obtožbi, da prvi odstavek 11. člena ni bil izpolnjen. Torej le mnogo hrupa za nič?

Zagotovo pomeni tak rezultat razočaranje, a priporočila, naslovljena na pogodbenice, so pomemben dosežek, na podlagi katerega je mogoče v prihodnosti zagotoviti, da se bo prvi odstavek omenjenega člena vendarle upošteval v večji meri. Priporočila opozarjajo še zlasti na to, da je treba varstvene cilje jasno opredeliti, kar je v primeru Egarten povzročilo velike težave. Poleg tega je bil izdelan seznam kriterijev, na podlagi katerih je enostavneje ugotavljati neupoštevanje prvega odstavka 11. člena.

Tovrstna priporočila postanejo pomembna šele takrat, ko se dejansko uporabljajo. Za to so pristojne pogodbenice Alpske konvencije. Edinstvenost alpskih zavarovanih območij in pokrajin temelji na kompleksnem ravnovesju med naravno dinamiko in dejavnostmi človeka. Svoje naloge predajam v druge roke, zavedajoč se, da si bo CIPRA tudi v prihodnje prizadevala za ohranjanje zavarovanih območij, tako da bo priporočila in izkušnje Odbora za preverjanje širila in posredovala drugim.

Viri in nadaljnje informacije:

www.cipra.org/sl/alpska-politika/alpska-konvencija

www.alpconv.org/sl/convention/protocols/Documents/20111215%20ProtokolVarstvonaraveNaturschutz.pdf

www.alpconv.org/sl/organization/complianceCommittee/default.html

Na poti k boljši kvaliteti življenja

alpMonitor prostorsko načrtovanje: kakovostno življenje temelji na kakovostnem prostorskem načrtovanju. © Johannes Gaultier

Ko začne zmanjkovati prostora, se začne prepir. Kako se lotiti reševanja problematike prostorskega načrtovanja na lokalni ravni, se je CIPRA odločila ponazoriti na primeru fiktivnega kraja Alpski Log v okviru interaktivne predstavitve, ki si jo je mogoče ogledati na spletnem naslovu alpMonitor.cipra.org.

Izhodišče je naslednje: Alpski Log postaja v zadnjem času vse bolj priljubljen kraj za bivanje ljudi, ki so zaposleni v bližnjem mestu. Posledice tega so dnevne migracije, pomanjkanje prostora in nastanek konfliktov. Občinska uprava je zato začela preučevati različne možnosti, kako bi rešila nastale težave.

Kogar zanima ta problematika, si lahko zdaj na spletnem naslovu www.cipra.org/sl/alpmonitor ogleda interaktivno predstavitev, prek katere je prebivalce fiktivne občine mogoče spremljati na njihovi poti sprejemanja odločitev. Pri tem se postavljajo bistvena vprašanja, kot so: s katerimi izzivi se soočajo zlasti manjše alpske občine, ko gre za procese na področju prostorskega načrtovanja,

katera vprašanja se postavljajo pri tovrstnih procesih, katere rešitve in katera pomoč so pri tem na voljo.

Pojasneni so tudi osnovni pojmi, ki jih v spletnem dosjeju Prostorsko načrtovanje v Alpah dopolnjujejo povezave do ustreznih spletnih mest. Primer: kdor načrtuje infrastrukturo, bo moral najprej preveriti pravne pogoje, pristojnosti za odločanje, časovni okvir ali geološko sestavo tal, saj se vsi ti dejavniki razlikujejo od države do države oz. regije.

Pomembno je seveda razmisliti tudi o porabi virov in o tem, kako odločitve, sprejete na lokalni ravni, vplivajo na regijo. V procese prostorskega načrtovanja so vključene prizadete strani z različnimi potrebami in stališči. Sodelovanje javnosti v postopkih prostorskega načrtovanja je primeren okvir za doseganje enakovrednih rešitev, ki bodo sprejemljive za vse. Pogoj za uspeh je, da so vsi udeleženci seznanjeni s pravili igre, da rezultat ni že vnaprej znan in da proces sodelovanja spremljajo strokovnjaki.

Viri in nadaljnje informacije:

www.cipra.org/sl/alpmonitor/prostorsko-planiranje

www.cipra.org/sl/dosjeji/prostorsko-planiranje

Peš čez Alpe

Od junija do septembra 2017 bodo gorski navdušenci, ki so se zbrali v skupini whatsapp, prepešali Alpe od vzhoda proti zahodu ter pri tem beležili spremembe v alpskih regijah. CIPRA bo njihovo potovanje spremljala kot partnerka potovanja.

Kako so se Alpe spremenile v zadnjih 25 letih in kako bomo obvladovali velike izzive, ki jih prinaša prihodnji razvoj, so vprašanja, na katera bo pohodniška skupina whatsapp iskala odgovore na prečanju Alp od Dunaja v Avstriji do Nice v Franciji. Na štirimesečnem potovanju bodo udeleženci popisovali tako lepote alpskega sveta kakor tudi njegovo uničenje. Popisano stanje alpske regije bo primerjano z rezultati planinskega pohoda TransALPedes, ki je na isti poti potekala leta

Peš po sledih sprememb v Alpah
© Zeitenspiegel Heinz Zeiss

1992. Spremembe v Alpah bo tako mogoče ne le spoznati, temveč tudi izkusiti na kraju samem. Skupini whatsapp se lahko seveda priključijo vsi, ki bi jih potovanje zanimalo. O doživetjih in srečanjih na potovanju bodo udeleženci redno poročali na naslovu [whatsalp.org](https://www.whatsalp.org) in prek medijev CIPRE.

Zainteresirani posamezniki, inštitucije in organizacije iz Alp so vabljeni, da vzdolž pohodniške poti organizirajo srečanja s člani skupine whatsapp. Cilj je namreč izmenjava mnenj, informacij in izkušenj med prebivalci alpskega območja in pohodniško skupino, v okviru katere bi bilo mogoče razpravljati o spremembah v Alpah, obenem pa opozoriti na obstoječe izzive in aktualne teme. Če se želite udeležiti katerega od srečanj, se lahko neposredno obrnete na skupino whatsapp.

Več informacij in kontaktni osebi:

whatsalp: Dominik Siegrist, dominik.siegrist@hsr.ch

CIPRA: Michaela Hogenboom, michaela.hogenboom@cipra.org

www.whatsalp.org

Vprašanje posodobitve smučišč zdaj tema tudi v medijih

Še več, še višje, še dlje - širjenje smučišč je doseglo razsežnosti brez primere. Smučišče Schöneben na Južnem Tirolskem v Italiji naj bi še razširili (na fotografiji) © Marius Brede/flickr

Poziv CIPRE proti posodobitvam smučišč in njihovemu širjenju je v javnosti naletel na velik odziv. Dejstva, kot so podnebne spremembe, stagniranje števila smučarjev in upadanje donosov, so resen signal za nujno ukrepanje.

Alpske države med seboj kar tekmujejo v posodabljanju smučišč. Tako poskušata dve občini na območju Riederberger Horna v Nemčiji zaradi predvidene vzpostavitve povezave med lokalnima smučiščema na zavarovanem območju omiliti zahteve Bavarskega alpskega načrta, ki se je v praksi že dobro izkazal in takim povezavam seveda nasprotuje. Podobna primera sta tudi načrtovana povezava med ledeniškim območjem Ötztal in Pitztal v Avstriji ali širitev smučišč Haider Alm in Schöneben v južnotirolski regiji Venosta/Vinschgau na območja, kjer tovrstna športna dejavnost ni predvidena.

Razlogi proti pretirani širitvi smučišč so predvsem podnebne spremembe, stagniranje števila smučarjev in upadanje donosnosti. Mnoga smučišča se za gospodarsko preživetje borijo že danes – tako npr. v Švici le še tretjina smučišč posluje z dobičkom. Predstavniki CIPRE Avstrija, Nemčija in Južna Tirolska ter CIPRE International so zato konec septembra 2016 na skupni tiskovni konferenci v

Innsbrucku/A sprožili alarm in izrazili zahtevo po uvedbi vsealpskega moratorija na gradnjo in širjenje smučišč kakor tudi sprejetje strategije za uveljavitev trajnostnega razvoja v alpskih regijah, ki bodo upoštevale aktualne dogovore, prostorske načrte in podnebne spremembe v skladu z Alpsko konvencijo.

Katharina Conradin, predsednica CIPRE International, ob tem pojasnjuje: »Za spremembo miselnosti bi bilo nujno potrebno usmerjanje pozornosti na finančne podpore in projekte, ki ustrezajo strogim trajnostnim merilom – in to v vseh alpskih državah.« Posledica takega ravnanja bi bilo učinkovitejše sodelovanje v turizmu na vsealpski ravni.

V nemško govorečih državah je poziv CIPRE zbudil precejšnjo pozornost. Številne medijske hiše so ga izkoristile kot povod za obravnavo prihodnosti zimskih športov. Na to so se odzvali tako kritiki kot tudi podporniki.

Viri in nadaljnje informacije:

www.cipra.org/de/news/internationaler-stopp-fuer-flaechenhafte-erweiterung-von-skigebieten-gefordert

www.cipra.org/de/medienmitteilungen/wintertourismus-in-den-alpen-wachstum-auf-teufel-komm-raus

www.cipra.org/de/cipra/oesterreich/#wintertourismus-in-den-alpen-wachstum-auf-teufel-komm-raus-1

Manifest za ohranitev terasirane pokrajine

Terasirana pobočja v občini Alto Canavese © CIPRA Italia

V terasiranih pokrajinah se odražajo ustvarjalnost in prizadevanja celotnih generacij, da bi živele skladno z gorskim svetom, ne da bi pri tem uničevale njegovih bistvenih prvin. Zahtevo po njihovem varstvu vsebuje tudi nov manifest.

Skozi stoletja so ljudje terasno oblikovali gorska pobočja v nagnjenem reliefu, da bi pridobili kmetijska zemljišča in jih obdelovali. V zadnjih desetletjih pa so spremenjeni načini kmetijske pridelave, opuščanje obdelave in urbanizacija povzročili, da terase propadajo oziroma so uničene. Ohranjanje te edinstvene kulturne pokrajine in njen pomen za ljudi in okolico je bila tudi tema mednarodne konference, ki je potekala v Italiji od 6. do 15. oktobra 2016. Ob tej priložnosti je bil sprejet manifest, ki želi javnost opozoriti na ekološki, etično-socialni, ekonomski in estetski pomen terasnih sistemov. Manifest naj bi prispeval tudi k prilagoditvi

političnih in strateških pogojev, s čimer bi bilo mogoče terasirani pokrajini na globalni ravni priznati njen pomen kot model obdelovanja, ki izhaja iz večfunkcionalnosti in trajnosti.

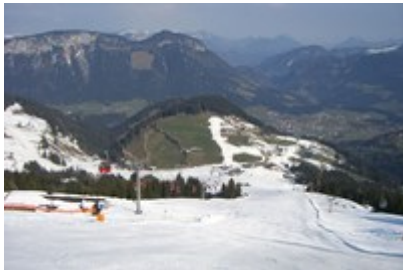
Konferenca Globalne zveze za terasirane pokrajine (ITLA) je potekala v Benetkah in Padovi, pa tudi na drugih desetih lokacijah, od katerih mnoge ležijo na območju Alp. Več kot 200 udeležencev iz 20 držav si je lahko ob spoznavanju terasne regije, lokalnih akterjev, projektov in zgodb ustvarilo neposreden vtis. CIPRA Italija je v okviru konference organizirala strokovno ekskurzijo v gorsko občino Alto Canavese in dolino Aoste in tako problematiko terasiranih pokrajin in turizma še bolj približala ljudem.

Viri in nadaljnje informacije:

www.terracedlandscapes2016.it/

www.cipra.org/it/cipra/italia

Vse manj snega v Alpah

V Alpah je snega vse manj, hkrati pa je vse več naložb v tradicionalni zimski turizem. © bookhouse boy/flickr

Kot ugotavlja ena od nedavno objavljenih študij, postajajo zime vedno krajše, količine zapadlega snega pa so vedno bolj skromne. Krivca za to je treba iskati v prezgodnjem taljenju snega spomladi.

Kot ugotavlja nedavno objavljena študija, ki so jo opravili na Univerzi v Neuenburgu in Institutu za raziskovanje snega in plazov pri Švicarskem zavodu za raziskovanje gozdov, snega in pokrajine, so posledice podnebnih sprememb opazne tudi v višjih legah. Avtorji raziskave so analizirali podatke enajstih vremenskih postaj v Švici, ki ležijo v različnih višinskih pasovih med 1.100 in 2.500 m. Rezultati so dovolj zgovorni: podatki vseh postaj kažejo, da se danes snežna sezona začne v povprečju dvanajst dni pozneje in konča okoli 25 dni prej kot pred 45 leti, kar pomeni, da se je v zimskem obdobju število dni s snežno odejo zmanjšalo v povprečju za 37 dni. Za četrtino se je zmanjšala tudi maksimalna količina snega. Vse to kaže, da se niso le skrajšala snežna obdobja, manjše so tudi količine snega. Sočasno pa smo v zimskošportnih središčih na celotnem območju Alp priča

naložbam v nove žičnice, vlečnice in vzpenjače kakor tudi širjenje smučišč, je pred kratkim opozorila CIPRA na tiskovni konferenci v Innsbrucku/A. Take razmere niso prizadele le turizma: zaradi manjših količin snega se je zmanjšalo tudi taljenje snega, to pa pomeni, da se je zmanjšala tudi količina vode, ki je na voljo poleti za splošne potrebe in ekosisteme.

Viri in nadaljnje informacije:

www.slf.ch/dienstleistungen/news/paper_rebetez/index_DE

www.badische-zeitung.de/suedwest-1/immer-weniger-schneetage-auch-im-schwarzwald-127868680.html

www.tdg.ch/suisse/La-duree-d-enneigement-est-toujours-plus-courte/story/22818412

www.cipra.org/sl/novice/vprasanje-posodobitve-smucisc-zdaj-tema-tudi-v-medijih

Volk vnovič v nemilosti

Politično nasprotovanje varstvu volka se na evropski ravni krepi in vprašati se je treba, v kolikšnem obsegu bo človek v prihodnje volku sploh še priznaval njegov naravni življenjski prostor? © Chad Horwedel/flickr

Omilitev varstvenega statusa volka ter regulacija in celo vzpostavitev območij brez prisotnosti te živalske vrste so zahteve, ki so jih predstavniki združenj alpskega planinskega gospodarstva podali v okviru pregleda »zdravstvenega stanja« habitatov in vrst, zaščiteneh z direktivo o habitatih (fitness check). Naravovarstvene organizacije so o njihovih zahtevah že izrazile svoja stališča.

Po stoletni odsotnosti se populacije volka na območju Alp počasi krepijo in vračajo v svoj naravni življenjski prostor. To jim uspeva, ker je po skorajšnjemu iztrebljenju ta vrsta danes zavarovana v skladu z mednarodnimi sporazumi, kakršna sta direktiva o habitatih EU ali Bernska konvencija. Njegov povratek pa povzroča konflikte, saj ljudje z volkom ne znajo več sobivati. Ker se je za ovce, koze in govedo uveljavil način reje na prostem in brez nadzora, so živali postale lahek plen za volka. Združenja alpskega planinskega gospodarstva si zato prizadevajo za omilitev varstvenega statusa velikih zveri.

Od vseh rejnih živali, ki poginejo poleti, je plenjenje mogoče pripisati velikim plenilcem le v petih odstotkih, v vseh drugih primerih poginejo zaradi neugodnih vremenskih razmer, bolezni ali padca na neprehodnem terenu. V pismu, ki so ga naslovile na Stalni sekretariat Alpske konvencije, opozarjajo naravovarstvene

organizacije na majhen delež škode, ki jo povzroča volk. Zavedajo se vedno težjih ekonomskih razmer, v katerih je hribovsko kmetijstvo, zato zahtevajo podporo za uvedbo ukrepov, s katerimi bo mogoče zagotoviti učinkovito varovanje drobnice pred volkovi.

Istega mnenja kot združenja alpskega planinskega gospodarstva pa so tudi politiki v posameznih državah, kot se je

nedavno pokazalo v Švici. Na tamkajšnje zvezno vlado je bil namreč naslovljen poziv, naj se preverijo možnosti izstopa iz Bernske konvencije. Preverjanja sicer ni bilo, izdelan pa je bil koncept sobivanja z volkom, ki bo vzdržno za kmetijstvo. Resolucija je zdaj vnovič na dnevnem redu, razprava pa se nadaljuje.

Viri in nadaljnje informacije:

www.nzz.ch/schweiz/nationalrat-will-den-wolf-nicht-laenger-schuetzen-ld.116771

www.cipra.org/sl/novice/posredovanje-med-clovekom-in-velikimi-zvermi

www.cipra.org/sl/dosjeji/ziveti-z-velikimi-zvermi

www.protectiondestroupeaux.ch/international

www.kora.ch/index.php?id=88

Sajni res, pa je!

...»Uh! Ah! Eh! Ih!« doni robot glas iz zvočnika. Kot je slišati, je Ötzi, priljubljen ledeni človek, ki v zadnjih 5.300 letih ni več spregovoril, zdaj spet prišel do svojega glasu. Ötzi je zagotovo najboljše raziskana mumija na svetu, saj poznamo barvo njegovih oči, njegove tetovaže, vemo, kakšno obleko je nosil in katero orodje je uporabljal, vemo, da je umrl, ker ga je v hrbet zadela puščica, vemo tudi, kaj je nazadnje jedel. Strokovnjaki so zdaj s pomočjo sodobne tehnologije poustvarili še njegov glas. Kaj so bile njegove zadnje besede, še ni znano, a vodja projekta Francesco Avanzini meni, da bi bil zadnji Ötzijev krik, predno mu je puščica zadala smrtni udarec, lahko tudi kakšen ahhh. Zaporedje vokalov je tako kar primerno. Sploh pa je Ötzi že nova zvezda YouTubea – njegova glasovna vaja ima že skoraj milijon zadetkov. Internetna družčina pa se tudi sijajno zabava in veseli nove melodije zvonjenja in teho remiksa.

Prireditve

Enajsta šola pod mostom: (ne)ograjevanje javnih prostorov, 07. – 24. 10. 2016, Celje, Organizador: METRO SR. [Več...](#)

Prenova in revitalizacija starega mestnega jedra Tolmin, 19.10.-15.11.2016 Tolmin, Organizador: Društvo DOR se s projektom Načrt ureditve. [Več...](#)

Delavnico izdelava modela povezanosti celotne Slovenije s kolesarskimi potmi, 21.10.2016, Ljubljana, Organizador: "Univerza v Ljubljani, Fakultete za gradbeništvo in geodezijo". [Več...](#)

Ljubljana Sustainability Jam, 4.-6.11.2016, Ljubljana, Organizador: Servis 8, zavod za inovacije, izobraževanje in delavnice oblikovanja storitev. [Več...](#)

Konferenca Green Cities and Green Mobility, 9.11.-10.11.2016, Ljubljana, Organizador: Inštitut regij Evrope (IRE). [Več...](#)

Festival Brati gore, 11.12.2016, Alpe, Organizador: Alpska Konvencija. [Več...](#)